

Chambre des Représentants.

Session de 1918-1919.

Adresse en réponse au discours du Trône ⁽¹⁾.

PROJET PRÉSENTÉ
PAR LA COMMISSION ⁽²⁾.

SIRE.

Les Représentants du Pays ont entendu avec une émotion profonde Votre Majesté leur apporter le salut de l'Armée.

Avec un orgueil légitime ils L'ont entendue proclamer l'endurance et la bravoure des soldats de la Belgique, et dire les résultats acquis au prix de tant de sacrifices.

La Patrie gardera à Votre Majesté une inaltérable reconnaissance pour le soin qu'Elle a pris d'assurer le prestige de la Nation Belge et de grandir encore pendant ces quatre années de

Zittingsjaar 1918-1919.

Adres van antwoord op de Troonrede ⁽¹⁾.

ONTWERP VOORGESTELD
DOOR DE COMMISSIE ⁽²⁾.

SIRE,

Met diepe ontroering hoorden 's Lands Vertegenwoordigers Uwe Majesteit hun den groet des Legers brengen.

Met billijke fierheid hoorden zij Haar de volharding en de dapperheid der Belgische soldaten prijzen en zeggen welke nitslagen werden verkregen ten koste van zooveel opofferingen.

Het Vaderland zal voor Uwe Majesteit eene onveranderlijke dankbaarheid bewaren wegens de zorg, waarmee Zij den naam der Belgische Natie hoog hield en de plaats, welke deze

(1) Discours du Trône, n° 1.

(2) La Commission, présidée par M. POULLET, était composée de MM. BERTRAND, BRUNET, DE LIEDEKERKE, DEVÈZE, DU BUS DE WARNAFFE, HUYSHAUWER, JANSON, TIBBAUT.

(1) Troonrede, n° 1.

(2) De Commissie, voorgezeten door den heer POULLET, bestond uit de heeren BERTRAND, BRUNET, DE LIEDEKERKE, DEVÈZE, DU BUS DE WARNAFFE, HUYSHAUWER, JANSON, TIBBAUT.

guerre la place qu'elle avait su prendre, dès le premier jour, par son respect de la foi jurée, son désintéressement, son énergie, l'esprit de sacrifice et le courage de son armée.

D'autre part, le Pays rend grâce à Votre Majesté du souci paternel avec lequel Elle a ménagé, autant que le permettaient les cruelles nécessités du combat, le sang de nos soldats et tenté d'adoucir pour eux les privations et les épreuves d'une lutte atroce, soutenue pour sauver la Belgique entière en défendant le dernier lambeau du sol patrial.

Il associe à sa gratitude S. M. la Reine. Il gardera un éternel souvenir de l'amour vigilant dont Elle a entouré nos combattants et nos blessés, auxquels Elle a prodigué les trésors de son cœur de mère.

Grâce à la vigilance de son Roi, au mérite de ses chefs, à la valeur de ses soldats, notre Armée a acquis une gloire impérissable dans cette sanglante mêlée où se jouait le sort de la Civilisation et de la liberté du monde.

Nos troupes ont arrêté à Liège le premier élan de l'envahisseur. Du coup, elles ont déjoué ses plans, longuement et minutieusement médités.

Plus tard, par leurs sorties de la forteresse d'Anvers, elles ont eu leur part de victoire dans la première bataille de la Marne.

Puis, elles ont brisé à l'Yser l'assaut forcené des hordes germaniques, et elles ont ainsi fixé une barrière définitive aux progrès de leur aile droite.

Pendant quatre ans, inébranlables dans leurs positions, elles ont résisté à la pression constante et aux assauts

van den eersten dag af had weten te verwerven door haren eerbied voor het gegeven woord, hare onbaatzuchtigheid, hare wilskracht, den geest van opoffering en den moed van haar leger, gedurende deze vier jaren oorlog nog verruimde.

Anderzijds dankt het Land Uwe Majesteit voor de vaderlijke bezorgdheid, waarmede Zij, voor zoover de harde plichten van den strijd het toelieten, het bloed onzer soldaten spaardeen voor hen de ontberingen en de beproevingen trachtte te verzachten van een afgrijselijken strijd, volgehouden om gansch België te redden door het laatste lapje gronds van den vaderlandschen bodem te verdedigen.

In de uitdrukking zijner dankbaarheid begrijpt het Hare Majesteit de Koningin. Eeuwig zal het de waakzame liefde gedenken, waarmede Zij onze soldaten en gekwetsten heeft omringd, voor welke Zij de schatten van haar moederlijk hart kwistig heeft uitgestrooid.

Dank aan de wakkerheid van zijnen Koning, aan de verdienste zijner oversten, aan de dapperheid zijner soldaten, heeft ons Leger eenen onvergankelijken roem verworven in die bloedige worsteling, waar het lot der beschaving en de vrijheid van de wereld werden beslist.

Te Luik hebben onze troepen den eersten aanval van den overweldiger gestuit. Daardoor werden zijne zoo lang en zoo nauwkeurig bezonnen plannen verijdeld.

Later, door hare uitvallen uit de versterkte vesting Antwerpen, hebben zij haar aandeel der overwinning gehad in den eersten Marneslag.

Daarna hebben zij, aan den Yser, den woedenden aanval der Germaansche horden gebroken en aldus aan de pogingen van haren rechtervleugel voorgoed paal en perk gesteld.

Gedurende vier jaren hebben zij, onwrikbaar in hare stellingen, weerstand geboden aan den voortdurenden

multipliés d'un ennemi plus puissant; si bien que c'est de ses positions, occupées dès 1914 et demeurées inexpugnables, que l'armée belge a pu prendre, en 1918, l'élan irrésistible qui, combiné avec l'effort général de nos alliés, a libéré notre territoire.

En même temps, nos drapeaux se couvraient de gloire en Afrique, pendant que des soldats belges, détachés aux divers fronts, portaient sur tous les grands champs de bataille le renom de vaillance de notre peuple.

Ainsi l'armée belge, sous la conduite de Votre Majesté, a pris une place d'élite parmi les troupes de l'Entente, à côté des admirables et vaillants soldats de France, d'Angleterre et des Etats-Unis, à côté de tous nos Alliés, combattant avec nous dans un même élan d'enthousiasme pour la cause éternelle du Droit contre la force brutale, l'hypocrisie, le mépris souverain des lois divines et humaines ligués pour les plus criminels desseins.

Une défaite écrasante a mis un terme à ce débordement de forfaits.

L'heure de la Justice a sonné.

Gloire soit à ceux qui ont coopéré à ce grand Œuvre!

Gloire à notre Souverain!

Gloire à notre armée!

Gloire à nos Soldats tombés au champ d'honneur, dont les tombes rendront sacré le sol sur lequel s'est déployé leur courage!

Gloire à nos blessés!

Gloire aux Puissances alliées qui nous ont apporté le fraternel concours de leur sympathie, et de leur assistance multiple et généreuse!

Gloire aussi à ceux qui, en servant

druk en aan de herhaalde aanvallen van een machtiger vijand, zoodat in 1918 het Belgische leger, uit zijne sinds 1914 bezette en onneembaar gebleven stellingen, den onweerstaanbaren aanval kon doen die, gepaard met de algemeene poging onzer geallieerden, ons grondgebied heeft vrijgemaakt.

Tevens overdekten onze vanen zich met roem in Afrika, terwijl Belgische soldaten, naar de verschillende fronten gezonden, op alle groote slagvelden de faam der dapperheid van ons volk verbreidden.

Zóó werd door het Belgische leger, onder de leiding Uwer Majesteit, eene eereplaats onder de legers der Entente ingenomen nevens de bewonderenswaardige en dappere soldaten van Frankrijk, van Engeland en van de Vereenigde Staten, nevens al onze Geallieerden, met ons in eenzelfde opwelling van geestdrift strijdend voor de eeuwige zaak van het Recht tegen de brutale kracht, de schijnheiligheid, de allerdiepste verachting der goddelijke en menschelijke wetten, voor de misdadigste doeleinden met elkander verbonden.

Aan deze uitspatting van misdaden werd door eene verpletterende nederlaag een einde gebracht.

Het nur der Gerechtigheid is geslagen.

Eere aan hen die het hunne tot dit grootsche werk hebben bijgebracht!

Eere aan onzen Souverein!

Eere aan ons leger!

Eere aan onze Soldaten, die op het slagveld zijn gesneuveld en wier grafsteden den grond zullen heiligen, waarop hun heldenmoed gebleken is!

Eere aan onze gekwetsten!

Eere aan de geallieerde Mogendheden, die ons hare broederlijke sympathie en tevens hare ruime en milde medewerking hebben geschonken!

Eere ook aan hen, die, terwijl zij

au péril de leurs jours, sous le joug de l'envahisseur, la Patrie opprimée, ont péri pour cette cause sainte.

Gloire à ceux qui furent frappés de sentences iniques, à ceux qui sont morts de misère, à ceux qui ont connu la prison, l'exil, le travail forcé, à toutes les victimes innocentes de la barbarie d'un ennemi sans pitié !

La Belgique n'oubliera jamais ceux qui ont coopéré à sa délivrance. Sa reconnaissance n'aura d'égale que la haine qu'elle gardera à la nation parjure qui l'a violée et meurtrie, et qui a ajouté à tous ses crimes l'injure suprême de la calomnie.

SIRE,

Votre Majesté a bien voulu féliciter le pays occupé de la noble attitude qu'il a gardé sous le joug allemand.

En vérité, le pays occupé a touché le fond de la douleur humaine.

Il a connu toutes les souffrances. Ses bourreaux l'ont tenaillé sans pitié. Ils l'ont dépouillé; ils l'ont affamé; ils l'ont flagellé de leur insolence, ils ont soudoyé une presse infâme pour le déprimer, pour le diviser, pour susciter des haines fratricides.

Le Pays est demeuré indomptable.

Puisant dans son fonds inépuisable d'énergie, dirigé par les administrations publiques restées en fonctions, encouragé par l'exemple et la parole de grands citoyens, archouté dans une confiance obstinée, il est demeuré intact dans son endurance et son patriotisme.

het verdrukte Vaderland, onder het juk van den overweldiger, op levensgevaar af dienden, voor deze heilige zaak zijn gestorven !

Eere aan hen die door onrechtvaardige vonnissen werden getroffen, aan hen die onder de ellende zijn bezweken, aan hen die met gevangenschap; verbanning, dwangarbeid werden gestraft, aan al de onschuldige slachtoffers van de barbaarsheid van een onmeedoogenden vijand !

België zal nooit diegenen vergeten, welke tot zijne bevrijding hebben medegewerkt. Zijne dankbaarheid zal slechts worden geëvenaard door den haat, welken het zal blijven toedragen aan de meenedige natie die het geschonden en met voeten getreden heeft en die al hare misdaden nog bekroond heeft met den uitersten smaad des lasters.

SIRE,

Het heeft Uwe Majesteit behaagd, het bezette land geluk te wenschen om zijne edele houding onder het Duitsche juk.

En voorwaar, het bezette land heeft den kelk der menschelijke smart tot op den bodem geledigd.

Het heeft al de martelingen gekend. Zijne beulen hebben het ongenadig gepijnigd; zij hebben het uitgeschud, uitgehongerd, met de meest verregaande driestheid behandeld; zij hebben een eerlooze pers betaald om het te vernederen, om het te verdeelen, om moordzuchtigen broederhaat te verwekken.

Het Land bleef ontembaar.

Steunende op zijn onuitputtelijke wilskracht, geleid door de openbare besturen die nog werkten, aangemoedigd door het voorbeeld en het woord van groote vaderlanders, bogende op een halsstarrig vertrouwen, heeft het zijne taaiheid en zijne vaderlandsliefde ongeschonden behouden.

Pattemment il a attendu la Victoire, et la Victoire, enfin est venue.

Dieu en soit loué!

C'est le moment pour le Pays de remercier solennellement le Comité National, dont les membres, soutenus par le loyal appui des gouvernements protecteurs, ont su joindre à un désintéressement sans limite une activité, une ténacité, une méthode qui seront de l'œuvre qu'ils ont entreprise et menée à bonne fin un des faits les plus grandioses de l'histoire de la guerre.

Rien n'a découragé leur dévouement: ni les difficultés inouïes, ni les entraves sournoises de l'ennemi, ni les excitations soulevées, ni les mauvais vouloirs, ni l'ingratitude, ni les accusations téméraires.

Son action magnifique ne s'est pas bornée à l'alimentation matérielle et au secours assuré à toutes les misères. En réalité, le Comité National a été pendant nos longs mois d'esclavage l'âme même de la Nation, le centre où venaient se former et se retremper les énergies, le cercle où l'on conférait et d'où partaient les initiatives qui périodiquement faisaient passer à travers le pays opprimé le souffle puissant du patriotisme et de l'espérance.

Ce fut, en vérité, à côté du pouvoir occupant, que l'on ignorait, la permanence du Gouvernement national, penché sur nos misères.

Aujourd'hui, les souffrances sont oubliées.

Mais il reste, de ces heures terribles, de fécondes leçons: le Pays a senti, au milieu des épreuves, le prix et le réconfort d'une union fraternelle. De souffrir en commun, on s'est rapproché, on s'est mieux compris, on a senti l'inanité des querelles du passé, et

Met geduld heeft het de Zege afge- wacht en eindelijk is de Zege gekomen!

God zij daarvoor geloofd!

't Is het gepaste oogenblik voor het Land om, op plechtige wijze, dank te zeggen aan het Nationaal Comité, wiens leden, gesteund door de trouwe medehulp van de beschermende regeeringen, hebben gehandeld met eene onbegrensde onbaatzuchtigheid en tevens blijk hebben gegeven van eene werkzaamheid, eene taaiheid, eene methode, waardoor de door hem ondernomen en tot een goed einde gebrachte inrichting is geworden een van de heerlijkste feiten in de geschiedenis van den oorlog.

Niets kon hunne toewijding ontmoedigen: noch de ongehoorde moeilijkheden, noch de heimelijke belemmeringen van den vijand, noch de uitgekochte ophitsingen, noch de slechte wil, noch de ondankbaarheid, noch de onbezonnen aantijgingen.

Zijne grootste werking heeft zich niet bepaald bij de eigenlijke voeding en bij de leniging van elke ellende. Werkelijk was het Nationaal Comité, gedurende lange maanden van slavernij, de ziel der Natie zelve, het centrum waar de krachten zich kwamen vormen en stalen, de kring waar men beraadslaagde en die het sein gaf tot handelingen welke het machtig gevoel van vaderlandsliefde en van hoop, gansch het verdrukte land door, geregeld opwekten.

Werkelijk was het, benevens de bezettende macht, welke men over 't hoofd zag, de voortzetting van de Nationale Regeering bekommerd met onze ellende.

Thans is al het geleden leed vergeten.

Doch uit dit vreeselijk tijdperk spruiten vruchtdragende lessen voort: in de beproevingen heeft het Land gevoeld hoe gewichtig en hoe opwekkend eene broederlijke eendracht is. Door het gemeenschappelijk lijden is men tot toenadering gekomen, heeft

ainsi est née l'ambition généreuse de travailler tous ensemble et d'un même cœur à la réédification de la Patrie, grandie par l'épreuve et par le triomphe.

Aussi le Pays a-t-il souscrit unanimement à la constitution d'un Gouvernement national groupant toutes les bonnes volontés dans une action féconde.

Parmi les tâches que le Gouvernement a assumées figure, après l'accomplissement des préliminaires nécessaires, l'élection d'une Constituante élue au Suffrage Universel des hommes âgés de 21 ans.

Nul ne conteste, après les années terribles que l'Europe vient de traverser, après les épreuves inouïes que les Belges ont vaillamment supportées tant au front qu'en territoire occupé, après la preuve éclatante que la nation toute entière a donnée de sa maturité intellectuelle et morale, que l'heure de l'égalité démocratique ait sonné.

Si certains peuvent regretter que, pour l'instauration de ce régime électoral, les formes constitutionnelles ne puissent être observées, il faut cependant reconnaître que l'état de guerre a créé, depuis le 4 août 1914, un état de choses exceptionnel, auquel on ne saurait trouver un précédent et dont il est impossible d'imaginer le retour.

Le régime électoral adopté pour l'élection de l'Assemblée Constituante ne préjuge rien de ce que celle-ci décidera quant aux modalités de l'exercice par la Nation de sa souveraineté. C'est dire que ceux qui pensent que le Suffrage Universel, pour être juste, doit être étendu à la femme, s'efforceront

men elkander beter begrepen, heeft men de nutteloosheid der vroegere twisten ingezien, en zóó ontstond de edelmoedige gedachte om allen te zamen en een van hart bij te dragen tot den wederophouw van het door de beproeving en de zegepraal groot geworden Vaderland.

Ook vond de oprichting van eene Nationale Regeering, die al de mannen van goeden wil vereenigt in een vruchtbare werking, algemeene instemming in het Land.

Onder de zaken, door de Regeering ter hand genomen, komt, na inachtneming van de voorafgaande formaliteiten, de verkiezing voor van eene Constituante door het Algemeen Kiesrecht der mannen op den leeftijd van 21 jaar.

Nade vreeselijke jaren, welke Europa heeft doorworsteld, na de ongehoorde beproevingen, welke de Belgen heldhaftig hebben doorstaan zoowel aan het front als binnen het bezette gebied, na het schitterend bewijs dat de gansche natie heeft gegeven van hare verstandelijke en zedelijke ontwikkeling, wordt door niemand betwist dat het uur van de democratische gelijkheid is gekomen.

Kunnen sommigen betreuren dat tot invoering van dit kiesstelsel niet kan gehandeld worden zooals de Grondwet het voorschrijft, dan toch moet men bekennen dat de staat van oorlog sedert 4 Augustus 1914 aanleiding heeft gegeven tot eenen uitzonderlijken toestand, zonder voorgaande in het verleden en waarvan onmogelijk kan gezegd worden dat hij nog zal voorkomen.

Het kiesstelsel, dat voor de verkiezing der Constituante aangenomen is, laat van te voren niet toe, te oordeelen over hetgene deze zal beslissen aangaande de wijze waarop de Natie hare souveriniteit zal uitoefenen. Dit wil zeggen dat zij, die denken dat het Algemeen Kiesrecht, om rechtvaardig te zijn,

ront de faire prévaloir leur opinion devant cette Assemblée.

Le Parlement se fera un devoir d'être à la hauteur de la situation créée au Pays par les désastres inouïs qu'ont engendrés quatre années de guerre, de désorganisation systématique et de destruction calculée.

Tout est à reconstruire ou à restaurer le plus tôt possible. Le rétablissement de la vie économique doit être la première préoccupation du Gouvernement. Il faut assurer le réoutillage et le réapprovisionnement en matières premières; organiser le crédit; veiller en tous domaines qui relèvent de l'État à mettre la puissance publique au service des grands intérêts nationaux; avoir, en matière économique, une politique clairvoyante agissante et réaliste.

Ceux que la guerre a chassés de leurs foyers devront y rentrer sans retard. Ceux qui, pendant la guerre, ont servi sous les drapeaux, seront rendus, aussitôt que les conditions internationales le permettront, aux travaux de la vie civile.

L'administration du Pays devra être réorganisée, en vue du labeur immense qui va lui incomber.

L'institution de Conseillers du Gouvernement auprès des Départements ministériels lui sera une aide précieuse et rendra plus étroit le contact entre la direction administrative et les administrés.

Il faut que la classe ouvrière reprenne le travail dans les conditions qui lui permettent de poursuivre son développement physique, moral et intellectuel.

La guerre a arrêté l'action néfaste de l'alcoolisme.

moet uitgebreid worden tot de vrouw, zullen trachten hunne zienswijze door die Vergadering te doen aannemen.

Het Parlement zal het zijn plicht achten, op de hoogte te zijn van den toestand, in het Land geschapen door de onnoemlijke wanorde ontstaan uit vier jaren oorlog, stelselmatige ontreddeering en berekende vernieling.

Alles moet zoo gauw mogelijk heropgebouwd en hersteld worden. De eerste zorg der Regeering moet zijn, het economisch leven te herstellen. Men moet de nieuwe uitrusting en de bevoorrading met grondstoffen verzekeren; het krediet inrichten; op elk gebied, afhangende van den Staat, zorg dragen dat de openbare macht ten dienste van 's Lands groote belangen gesteld worde; in economische zaken eene klaarziende, handelende politiek, eene realpolitiek voeren.

Zij, die door den oorlog uit hun huis werden verjaagd, moeten er zonder uitstel terugkeeren. Zij die, gedurende den oorlog, onder de wapens waren, zullen, zoohaast de internationale toestanden het toelaten, aan de werkzaamheden van het burgerleven teruggeschonken worden.

Het bestuur van het Land moet heringericht worden met het oog op den ontzaglijken arbeid dien het zal te verrichten hebben.

In het instellen van Regeeringsraden bij de ministerieele departementen zal het een kostbaren steun vinden, en daardoor zal tevens inniger voeling ontstaan tusschen bestuur en bestuurden.

Het is noodzakelijk dat de werklieden den arbeid hernemen onder voorwaarden die hun toelaten zich lichamelijk, moreel en verstandelijk verder te ontwikkelen.

De oorlog heeft den nadeeligen invloed van het alcoholisme tegengehouden.

Grâce à l'union des Partis, il pourra être profité de ces circonstances pour opposer au fléau une barrière infranchissable. Ce souci a toujours préoccupé Votre Majesté. Elle a sollicité sur ce point la vigilance spéciale du législateur dans son discours du Trône de 1910. Les mesures prises jusqu'ici ont été insuffisantes ou provisoires. L'heure apparaît propice pour des solutions définitives.

Les querelles religieuses sont un malheur pour les Nations. Elles divisent les citoyens; elles sont une cause perpétuelle de suspicion, de rancune et de malentendu. Elles empoisonnent la vie politique et la rendent stérile.

Elles doivent être abolies. Un large esprit de tolérance, de liberté et de justice vivifiera l'activité du pays.

Le Pays a appris avec satisfaction que les organismes, qui, sous le patronage et la protection des États-Unis, de l'Espagne et des Pays-Bas, avaient assuré, pendant l'occupation, le ravitaillement de la Belgique, continueront à subsister jusqu'au rétablissement d'une vie économique normale.

Le Comptoir national d'achat aura la charge difficile de coopérer au réoutillage de l'industrie et à son approvisionnement en matières premières.

Les dommages que la guerre a infligés aux particuliers sont incommensurables. Le Pays a appris avec joie qu'ils seraient intégralement et rapidement réparés. C'est une condition essentielle de la restauration économique. Encore faut-il que le Public soit renseigné sans retard sur le régime de la réparation et ses modalités, et qu'aussi il lui soit possible, pour relever le commerce et l'industrie, de profiter immédiatement des ressources que lui vaudra cette juste indemnité.

Dank zij de samenwerking der Partijen zal men van de omstandigheden kunnen gebruik maken om de kwaal voorgoed uit te roeien. Daar heeft Uwe Majesteit zich altijd om bekommerd. Hieromtrent heeft zij, in de Troonrede van 1910, den Wetgever aangespoord, daaraan zijne bijzondere aandacht te wijden. De tot dusverre getroffen maatregelen waren ontoereikend of voorloopig. Het oogenblik blijkt geschikt voor afdoende oplossingen.

Godsdiensttwisten zijn een ramp voor de Natien. Zij verdeelen de burgers; ze zijn voortdurend oorzaak van verdenking, wrok en misverstand. Zij vergiftigen het politieke leven en maken het onvruchtbaar.

Zij moeten verdwijnen. Een ruime geest van verdraagzaamheid, vrijheid en rechtvaardigheid zal een nieuw leven schenken aan de bedrijvigheid van het land.

Met voldoening heeft het Land vernomen dat de instellingen, die onder de bescherming van de Vereenigde Staten, van Spanje en Nederland, tijdens de bezetting de voedselvoorziening van België hebben verzekerd, zullen blijven bestaan totdat het economisch leven weer normaal is.

De Nationale Instelling voor aankopen zal met de moeilijke taak belast zijn, mede te werken aan de herinrichting van de nijverheid en dezer bevoorrading met grondstoffen.

De schade, aan de personen berokkend door den oorlog, is onmetelijk. Ook heeft het Land met vreugde vernomen dat zij gansch en snel zou vergoed worden. Het is een hoofdzakelijk vereischte voor de herstelling op economisch gebied. Het Publiek dient daarboven zonder verwijl ingelicht te worden over de regelen der vergoeding en hare modaliteiten; het dient ook dadelijk, tot het heroprichten van handel en nijverheid, te kunnen beschikken over de geldmiddelen, welke die billijke vergoeding verschaffen zal.

Afin d'assurer le concours harmonisé du Capital et du Travail, condition nécessaire d'une collaboration paisible, féconde et apte aux luttes de la concurrence tant à l'intérieur du pays que sur les marchés étrangers, le législateur aura à rechercher et à appliquer les solutions de nature à assurer par la justice la paix sociale et le plein épanouissement des efforts communs des ouvriers et des patrons

La liberté syndicale est un moyen d'atteindre ce but.

Tous les Belges sont convaincus que l'égalité la plus absolue doit régner entre les citoyens en ce qui concerne la question des langues. La solution des problèmes qu'elle soulève doit être recherchée fraternellement et sans parti pris.

Qui contestera que les fonctionnaires, les magistrats, les officiers, ont l'obligation de connaître la langue de ceux qu'ils jugent, de ceux qu'ils commandent et de ceux dont ils gèrent les intérêts administratifs? Flamands et Wallons doivent être à même de poursuivre, avec des facilités égales, le développement intégral de leur génie propre à tous les degrés de l'enseignement.

Une démocratie comme la nôtre ne peut que se réjouir de voir tous les éléments de sa population chercher à s'élever jusqu'aux sommets de la haute culture intellectuelle.

Les Flamands ont le droit d'obtenir qu'il soit pris les mesures nécessaires pour que cette égalité des langues soit une réalité.

Votre Majesté a indiqué les dispositions à prendre immédiatement pour assurer la réalisation de ce programme de justice et de saine union nationale.

Le pays a cruellement souffert des trahisons isolées dont il a eu le dou-

Om het gepast samengaan van Kapitaal en Arbeid, dat noodzakelijkerwijze vereisch' is voor eene vreedzame, vruchtbare en voor den concurrentiestrijd zoo binnen het land als op de vreemde markten geschikte samenwerking te verzekeren, zal de wetgever de oplossingen moeten nagaan en toepassen, welke van aard zijn om den sozialen vrede en de volle ontwikkeling van de gemeenschappelijke pogingen der arbeiders en der werkgevers door de rechtvaardigheid te waarborgen.

De syndicale vrijheid is een middel om dit doel te bereiken.

Al de Belgen zijn er van overtuigd, dat de volstrektste gelijkheid onder de ingezetenen moet heerschen, wat de taalquaestie betreft. De vraagstukken, welke zij te berde brengt, moet men trachten op te lossen op broederlijke wijze en zonder vooringenomenheid.

Wie zal betwisten dat de ambtenaren, de rechters, de officieren de taal moeten kennen van hen die zij vonnissen, aanvoeren of wier bestuursbelangen zij behandelen? Vlamingen en Walen moeten in staat zijn, zich even gemakkelijk toe te leggen op de volle ontwikkeling van hun eigen wezen in elken graad van het onderwijs.

Eene democratie zooals de onze kan zich enkel erom verheugen, dat al de bestanddeelen harer bevolking zich tot het toppunt der verstandelijke ontwikkeling trachten te verheffen.

De Vlamingen hebben het recht, te bekomen dat de noodige maatregelen worden genomen opdat die taalgelijkheid werkelijkheid worde.

Uwe Majesteit heeft aangeduid welke schikkingen onmiddellijk dienen genomen te worden om de verwezenlijking van dit programma van rechtvaardigheid en van gezonde nationale eendracht te verzekeren.

Het land heeft wreed geleden van de afzonderlijke gevallen van verraad,

loureux spectacle. La répression de ces crimes abominables doit être poursuivie sans rémission : l'honneur et la moralité publique l'exigent impérieusement.

Dès sa réintégration, la magistrature s'est occupée à rechercher les coupables. La charge qu'elle a ainsi assumée, jointe au désarroi provoqué par la suspension du fonctionnement de la Justice, ne fera qu'aggraver une situation qui, dès avant la guerre, faisait l'objet de plaintes fondées.

Le législateur examinera, avec le souci de l'intérêt public et du prestige du pouvoir judiciaire, les réformes qui lui seront proposées pour assurer l'expédition rapide et peu coûteuse des affaires litigieuses.

SIRE,

La guerre atroce dont l'Europe vient d'être le théâtre a débuté par une odieuse injustice.

Mue uniquement par un intérêt égoïste, sous le prétexte hypocrite d'un chimérique danger, l'Allemagne a cyniquement violé la neutralité de la Belgique qu'elle avait fait serment de respecter et de garantir.

Le monde a frémi d'indignation devant l'iniquité dont la Belgique était victime. Par l'esprit d'honneur et de sacrifice dont elle a fait preuve en repoussant les fallacieuses promesses de l'ennemi, par la bravoure avec laquelle ses enfants se sont jetés dans cette lutte éperdue, par les tortures que l'Allemagne a infligées à son innocente victime et les ruines dont elle a couvert son sol, la Belgique est devenue l'incarnation des idées de Justice et de Droit qu'une victoire écrasante vient de sanctionner.

waarvan het 't bedroevend schouwspel moest dulden. Het bestraffen van die afschuwelijke misdaden moet ongenadig voortgezet worden : dit wordt door 's lands eer en door de publieke moraliteit gebiedend geëischt.

De Magistratuur heeft, zoodra zij hersteld werd, zich onledig gehouden met de opsporing der schuldigen. De last, welken zij aldus op zich nam, alsmede de verwarring veroorzaakt door het staken van den geregelde gang van het Gerecht, zullen eenen toestand, welke reeds vóór den oorlog aanleiding gaf tot gegronde klachten, slechts erger maken.

De wetgever zal, met het oog op het algemeen belang en het gezag van de rechterlijke macht, de hervormingen onderzoeken, welke hem zullen voorgesteld worden om de snelle en weinig kostende afdoening van de aanhangige zaken te verzekeren.

SIRE,

De vreeselijke oorlog, welke in Europa woedde, begon met een hatelijke onrechtvaardigheid.

Uitsluitend door zelfzucht gedreven, steunende op het huichelachtig voorwendsel van een denkbiedig gevaar, heeft Duitschland de onzijdigheid van België, welke het zich bij eed had verbonden te eerbiedigen en te waarborgen, schaamteloos geschonden.

De wereld trilde van verontwaardiging bij de onrechtvaardigheid waarvan België het slachtoffer was. Door den geest van eerlijkheid en van opoffering dien het deed blijken, door het verwerpen van de bedrieglijke beloften des vijands, door den moed waarmee zijne zonen zich in dezen razenden strijd stortten, door de folteringen, welke Duitschland zijn onschuldig slachtoffer deed verduren, en de puinen waarmee het zijn bodem overdekte, is België de verpersoonlijking geworden der begrippen van Rechtvaardigheid

Les heures tragiques et glorieuses que la Belgique a vécues lui donnent le droit de se libérer des liens qui, dans le passé, entravaient sa souveraineté et énervèrent son action internationale. Elle passera ainsi au rang des puissances majeures, maîtresses de leurs destinées.

Le développement de la prospérité morale et matérielle de notre colonie du Congo doit être une des préoccupations dominantes du Gouvernement et des Chambres. L'extension de la civilisation doit être poursuivie avec sagesse et méthode.

Demeuré sans communication avec le Gouvernement pendant la guerre, le Pays est impatient d'apprendre quel a été pendant cette longue période le développement de la colonie. Il saura du même coup ce qui doit être accompli encore pour mener à bien l'œuvre civilisatrice que la Belgique s'est imposée en reprenant le Congo, et munir ce vaste territoire de l'outillage économique indispensable à l'exploitation régulière des richesses naturelles qu'il renferme. Nul doute que la Nation ne trouve aisément les ressources, les dévouements et les intelligences nécessaires pour ces grandes entreprises auxquelles est désormais liée la prospérité de la Métropole.

Au cours de cette guerre, la Belgique a su se créer de ferventes amitiés, tant parmi les grands pays qui l'ont prise en sympathie et l'ont puissamment et généreusement soutenue, que parmi ceux qui ont souffert comme elle de la cruauté des envahisseurs.

en van Recht, welke door eene verpletterende zegepraal zijn bekrachtigd.

De tragische en glorieuske uren, welke België heeft beleefd, verwierven hem het recht de boeien af te werpen, die, in het verleden, zijne soevereiniteit belemmerden en zijne internationale werking ontzenuwden. Zóó zal het plaats nemen in de rij der mondiale natiën, die over hare eigen lotsbestemming mogen beschikken.

De Regeering en de Kamers moeten de ontwikkeling der zedelijke en stoffelijke welvaart onzer Congokolonie tot een der voornaamste voorwerpen hunner bezorgdheid maken. De uitbreiding der beschaving dient met wijsheid en beleid te worden nagestreefd.

Daar het Land onder den oorlog niet in voeling met de Regeering kon blijven, is het ongeduldig om te vernemen hoe de kolonie zich gedurende dit lang tijdperk ontwikkelde. Meteen zal het ook te weten komen hetgeen er nog te doen overblijft om het beschavingswerk te voltrekken, dat België bij de overneming van Congo op zich heeft genomen, en dit uitgestrekt gebied te voorzien van de economische uitrusting welke onontbeerlijk is voor het regelmatig in bedrijf nemen van de natuurlijke rijkdommen die het in zijnen schoot bevat. Het kan niet worden betwijfeld, dat de Natie gemakkelijk de noodige hulpmiddelen, de noodige mannen van verstand en toewijding zal vinden voor deze grootsche ondernemingen, waaraan, in 't vervolg, de voorspoed van het moederland is verbonden.

In den loop van dezen oorlog heeft België innige vriendschapsbanden weten aan te knopen, evenzeer met de groote rijken die het in hun genegenheid hebben opgenomen en het op machtige en edelmoedige wijze hebben gesteund, als met degenen die, zooals wij, geleden hebben onder den onmenschen vijand.

Tout doit être fait pour que ces amitiés précieuses nous demeurent assurées dans l'avenir.

Nous sommes assurés de leur concours pour l'œuvre difficile de la restauration de notre Patrie.

Le port d'Anvers est un facteur capital de notre vie économique.

Ses destinées doivent faire l'objet d'une attention spéciale et soutenue. Son trafic doit être entretenu et développé. Cela ne peut être obtenu qu'avec la participation des puissances amies et alliées, qui sauront concilier leurs intérêts propres avec nos grands intérêts vitaux. Ce sera l'un des principaux objets de nos conventions commerciales.

SIRE,

Malgré les tentatives de l'ennemi au cours de l'occupation, malgré le spectacle honteux qu'ont donné dans leur retraite ses armées en désordre et leurs efforts pour propager chez nous le mal dont elles étaient atteintes, le pays a gardé imperturbablement son attitude fière et digne.

Le peuple belge a donné au monde entier le spectacle constant d'une tenue courageuse, endurante, inaccessible aux entreprises perverses et aux manœuvres de trahison. Il a supporté sans faiblesse les injustices les plus révoltantes. Pendant cette longue et dure épreuve, les Belges sont restés étroitement unis. Le malheur commun a apaisé les querelles du passé. Jamais l'inanité n'en est apparue plus frappante.

Nous avons la conviction que cette union, dont les bienfaits ont été si puissants au cours de nos souffrances, résistera aux épreuves de l'avenir.

C'est dans cette réconfortante espé-

Niets mag nagelaten worden om die kostbare vriendschap in de toekomst te blijven behouden.

Hunne medehulp is ons verzekerd voor de moeilijke taak van de herstelling van ons Vaderland.

De Antwerpsche haven is een hoofdfactor in ons economisch bestaan.

Hare toekomst moet het onderwerp uitmaken van onze bijzondere en voortdurende zorg. De doorvoer moet er onderhouden en uitgebreid worden. Dit kan men alleen bereiken met de medehulp der verbonden en bevriende mogendheden, die hare eigen belangen zullen weten overeen te brengen met onze groote levensbelangen. Dit zal een der hoofdpunten onzer handelsverdragen zijn.

SIRE,

Niettegenstaande 's vijands pogingen tijdens de bezetting, niettegenstaande het schandelijke schouwspel der in wanorde aftrekkende legers, en hunne pogingen om bij ons het kwaad, waarvan zij waren aangetast, te doen indringen, heeft het land onverzettelijk zijn fier en waardig gedrag bewaard.

Aan de gansche wereld heeft het Belgische volk standvastig een houding getoond van moed en volharding, ongenaakbaar voor verderfelijke ondernemingen en voor verraderswerk. Het verdroeg zonder wankelen het meest schreuwende onrecht. Gedurende deze lange en harde beproeving zijn de Belgen innig vereenigd gebleven. Het gemeenschappelijk lijden heeft de twisten van weleer stilgelegd. Nooit is ons zoo treffend gebleken hoe nietig deze waren.

Wij houden ons overtuigd dat deze eendracht, die zoo buitengewone weldaden heeft bewezen gedurende onze lijdensjaren, de proef der toekomst zal doorstaan.

Het is met deze versterkende hoop

rance que le Parlement aborde ses travaux. Que Dieu l'assiste dans l'œuvre immense, lourde de devoir et de responsabilité, qu'il saura accomplir !

*
* *

Le texte qui précède a été adopté à l'unanimité des membres présents.

Le Rapporteur, Le Président,
DU BUS DE WARNAFFE. P. POULLET.

dat de Kamer hare werkzaamheden aanvat. De Hemel helpe haar om die ontzaglijke taak, zwaar van plicht en verantwoordelijkheid, tot een goed einde te brengen !

*
* *

Bovenstaande tekst werd door de aanwezige leden met eenparige stemmen aangenomen.

De Verslaggever, De Voorzitter,
DU BUS DE WARNAFFE. P. POULLET.